

Na osnovu člana 16. stav 4. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona - Prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 7/10) i člana 21. Zakona o proglašenju Spomenika prirode Tajan („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj 3/08), na prijedlog Javnog preduzeća „Šumsko privredno društvo Zeničko-dobojskog kantona“ d.o.o. Zavidovići i Ministarstva za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštitu okoline, Vlada Zeničko-dobojskog kantona, na 90. sjednici, održanoj dana 28.12.2020. godine d o n o s i

ZAKLJUČAK

I.

Odobravaju se godišnji Plan aktivnosti i godišnji Plan finansiranja Poslovne jedinice Spomenik prirode “Tajan” za 2021. godinu i čine sastavni dio ovog zaključka.

II.

Za realizaciju aktivnosti navedenih u aktima iz tačke I. ovog zaključka zadužuje se Javno preduzeće „Šumsko privredno društvo Zeničko-dobojskog kantona“ d.o.o. Zavidovići.

III.

Zaključak stupa na snagu danom donošenja.

Broj: 02- _____ /20
Datum, 28.12.2020. godine
Zenica

PREMIJER
po Odluci predsjedavajućeg Skupštine

Mirnes Bašić

DOSTAVLJENO:

1x Ministarstvo za prostorno uređenje,
promet i komunikacije i zaštitu okoline,
1x Javno preduzeće „Šumsko privredno društvo
Zeničko-dobojskog kantona“ d.o.o. Zavidovići, putem Ministarstva,
1x a/a.

**JAVNO PREDUZEĆE
ŠUMSKO PRIVREDNO DRUŠTVO
ZENIČKO - DOBOJSKOG KANTONA
d.o.o. ZAVIDOVIĆI**

JP "ŠPD ZDK" d.o.o. Zavidovići

Upisano u Registar Kantonalnog suda u Zenici pod
brojem I-9014, Rješenje br. U/1 916/04
ID broj: 4218431050005
PDV Broj: 218431050005 Por. br.: 05072148
Transakcijski računi:
Union banka d.d. Sarajevo 1020320000013296
ASA Banka d.d. Sarajevo 1340300000062287
Unicredit Bank d.d. Mostar 3384202214508407
Raiffeisen BANK d.d BiH 1610550016400016

Poslovna jedinica
Spomenik prirode „Tajan“

Broj: 69/20
Datum: 26.11.2020. godine

**PREDMET: GODIŠNJI PLAN AKTIVNOSTI POSLOVNE JEDINICE
SPOMENIK PRIRODE „TAJAN“
ZA 2021. GODINU**

Novembar, 2020.

Handwritten signature

Informacije o upravi Poslovne jedinice

Uprava	JP „ŠPD ZDK“ d.o.o. Zavidovići Poslovna Jedinica Spomenik prirode „Tajan“
Adresa	Kamenica, Zavidovići
Telefon	+387 32/ 851- 090

Osnovne informacije o zaštićenom području

Zaštićeno područje:	Spomenik prirode „Tajan“
Datum proglašenja zaštićenog područja:	26.02.2008. godine
Akt o proglašenju:	Zakon o proglašenju SP „Tajan“
Vrsta zaštićenog područja:	Spomenik prirode (IUCN)
Površina:	4948 ha

Uvod

Godišnji Plan aktivnosti Poslovne jedinice Spomenik prirode „Tajan“ za 2021. godinu urađen je u skladu sa zakonskim odredbama koje su propisane Zakonom o proglašenju „Spomenika prirode Tajan“, član 20., koji je donesen od strane Skupštine Zeničko-dobojskog kantona na 15. sjednici, održanoj 26.02.2008. godine, te u skladu sa Planom upravljanja zaštićenim područjem SP „Tajan“ za period 2013. - 2022. godina, koji je također usvojen od strane Vlade Zeničko-dobojskog kantona.

Program rada predstavlja operativni plan za realizaciju aktivnosti, zadataka i mjera utvrđenih Planom upravljanja SP „Tajan“, a radi unapređenja stanja zaštite i razvoja prirodnih i radom stvorenih vrijednosti u skladu sa utvrđenim režimima zaštite.

Plan aktivnosti Poslovne jedinice Spomenik prirode „Tajan“ za 2021. godinu se provodi godišnjim programom zaštite, očuvanja, korištenja i promocije zaštićenog područja.

Realizacija poslova i zadataka utvrđenih Planom aktivnosti Poslovne jedinice Spomenik prirode „Tajan“ za 2021. godinu, biće u uskoj zavisnosti od organizacionih i materijalno finansijskih pretpostavki, kao i od angažovanja drugih zainteresovanih subjekata na razrješenju prioriternih zadataka u zaštiti Spomenika prirode i ostalih pratećih problema koje u sebi nosi razvoj turizma itd.

Godišnji Plan aktivnosti sadrži:

- Mjere zaštite, očuvanja, unapređenja i korištenja zaštićenog prirodnog dobra
- Razvojne smjernice, smjernice i prioritete za zaštitu i očuvanje zaštićenog prirodnog dobra uz uvažavanja potreba lokalnog stanovništva
- Smjernice za naučno - istraživački rad
- Planirane aktivnosti na održivom korištenju prirodnih resursa, razvoju i uređenju prostora
- Dinamiku i subjekte realizacije plana upravljanja i način sprovođenja
- Razvoj turizma

U planskom dijelu dokumenta definisan je koncept upravljanja Poslovne jedinice Spomenik prirode „Tajan“, sa posebnim akcentom na:

- Biološku raznolikost, odnosno šumske resurse
- Fizičko-geografsku raznolikost, naročito vodne resurse, geomorfološke i geološke oblike i dr.
- Infrastrukturu
- Turizam
- Stanovništvo
- Administraciju
- Monitoring
- Lovište „Kamenica“

1. Biološka raznovrsnost

1.1. FLORA

Istraživanje šumskih ekosistema i praćenje njihovog stanja

U 2020. godini, kada je u pitanju istraživanje šumskih eko sistema i praćenje njihovog stanja, u periodu mart - oktobar potrebno je vršiti terenski obilazak šumskih područja, te na istima vršiti prikupljanje podataka i zapisivanje istih.

Potrebno je izvršiti sumiranje, analizu i opis zatečenog stanja, te evidentiranje promjene stanja redovnim praćenjem.

Program zaštite šumskih ekosistema

Kreirati program zaštite šumskih potencijala, vršiti educiranje djelatnika SP o zaštiti te redovno raditi na provedbi programa. Navedeni program izraditi u saradnji sa konsultantskom firmom.

Edukativni program o šumarstvu

U 2021. godini saradnji sa Šumarskim fakultetom definisati sadržaj edukativnog programa, održavati radionice te organizovati tematske sjednice u sklopu Info centra.

Zaštita šuma od štetnih insekata

Potrebno je izvršiti identifikaciju štetnih insekata, zapis i prikupljanje uzoraka za laboratorijsku analizu. Zatim izraditi program zaštite, te raditi na njegovoj provedbi, koja će se definisati nakon identifikacije štetnih insekata. Vršiti evidentiranje promjena stanja putem izvještaja.

Zaštita šuma od biljnih bolesti

Kada je u pitanju zaštita šuma od biljnih bolesti, potrebno je izvršiti identifikaciju biljnih bolesti, izvršiti zapis i prikupljanje uzoraka za laboratorijsku analizu, te izraditi program zaštite prema laboratorijskim rezultatima, raditi na provedbi programa zaštite i evidentirati promjene stanja putem izvještaja.

Zaštita šuma od abiotskih, antropogenih i ostalih štetnih faktora

Izvršiti identifikaciju štetnih faktora terenskim istraživanjima i naporaviti zapisnik, izraditi program zaštite prema laboratorijskim rezultatima, te redovno vršiti provedbu programa zaštite i evidentiranje promjena stanja putem izvještaja.

Plan protiv požarne zaštite

Neophodno je u oblasti protiv požarne zaštite zaštićenog područja, izraditi plan protiv-požarne zaštite, te procijeniti ugroženost prema prethodno zapisanim slučajevima izbijanja požara i na osnovu terenskih istraživanja. Također izvršiti nabavku nedostajuće protiv požarne opreme.

Očuvanje biološke raznolikosti

Kada je u pitanju očuvanje biološke raznolikosti potrebno je terenskim obilascima i kancelarijskom analizom vršiti naučna istraživanja koja bi utvrdila obim degradacije biljnog svijeta, te izraditi studiju procjene sanitarne sječe.

Potrebno je izvršiti inventarizaciju populacija zastupljenih u zaštićenom području.

Na izvršenju navedenih aktivnosti angažovati stručna lica iz JP „ŠPD ZDK“ d.o.o. Zavidovići.

1.2. FAUNA

Identifikacija i očuvanje životinjskih vrsta

U toku februara i marta izvršiti prebrojavanje uzgojne zaštićene i nezaštićene divljači na osnovu čega će se praviti plan i način lova u cilju uspostave ravnoteže spolova, starosne dobi i poboljšanja zdravstvenog stanja divljači.

U cilju praćenja zdravstvenog stanja divljači, a u slučajevima da se primijeti bolesno grlo odmah obavještavati nadležne službe i veterinarsku stanicu, te u slučaju uginule divljači uzeti uzorak radi ispitivanja, a divljač propisno ukopati u zemlju.

Pored navedenih uticaja na stanište za divljač korisnik lovišta mora stalno raditi na održavanju postojećeg i poboljšanju uslova staništa kroz mjere unosa hrane i stalnom zaštitom divljači kako bi smo pored neophodnih uslova divljači obezbijedili mir u lovištu da ne dođe do migracije divljači iz ovog lovišta.

Crvena lista faune

Inventarizacija svih ugroženih vrsta, zaštićenih i endemičnih vrsta prema staništima. Definisane koncepta zaštite identifikovanih vrsta, u saradnji sa ekspertima iz naučnih oblasti koje su povezane sa tematikom faune i ugroženosti biološke raznovrsnosti. Inventarizacijom uspostaviti GIS bazu podataka sa svim informacijama o ugroženim vrstama. Angažovanje biologa, hidrologa, geologa i speleologa kako bi evidencija svih podataka bila kvalitetna i upotrebljiva. Uspostaviti saradnju sa veterinarskom službom, kako bi se na polugodišnjem i godišnjem nivou ispitivao kvalitet zdravlja ugroženih vrsta.

Regulacija lovnih i ribolovnih aktivnosti

Kako bi se uspostavila uspješna zaštita životinjskih vrsta, važno je spriječiti nedozvoljene aktivnosti koje dovode do daljnje degradacije staništa, funkcija šumskih ekosistema, te opadanja populacija ugroženih i rijetkih vrsta, putem krivolova, hvatanja životinja u klopke i sl. Uspostaviti pravovremeno obostrano obavještavanje između ovlaštenika prava lova i Javne ustanove o namjeri izvršenja planiranih radova i kretanju lovaca po zaštićenom području. Također, jedna od smjernica je i saradnja i razmjena podataka s ovlaštenicima prava lova te dostupnost planske i izvršne dokumentacije. U saradnji sa opštinama i relevantnim organima organizovati kratke edukativne časove za lovce (lovačka društva) i ribolovce (udruženja ribolovaca) na temu značaja održivosti životinjskih vrsta i načinima održivog lova i ribolova. Uposlenici Spomenika prirode trebaju obavljati redoviti nadzor nad provođenjem lovnih aktivnosti i poštivanja uvjeta zaštite prirode.

2. Fizičko-geografska raznolikost

2.1. Geomorfologija

Zastupljeni su brojni jedinstveni geomorfološki oblici, a posebna pažnja se treba obratiti na speleološke oblike: pećine, jame itd. Pećine i jame su posebno značajne zbog ukrasnih oblika koji se prostiru u njihovoj unutrašnjosti.

Da bi se osiguralo **očuvanje speleoloških oblika** potrebno je izvršiti istraživanje unutrašnjosti speleoloških objekata uz sigurnosnu i tehničku opremu za snimanje, te evidentirati trenutno stanje snimcima i zapisima. Navedenu aktivnost realizovati u periodu maj - septembar 2021. godine.

2.2. Hidrologija

U pogledu **kontrole kvaliteta vode** jezera Mašica, potrebno je terenskim obilaskom dva puta godišnje izvršiti uzimanje uzoraka i laboratorijsku analizu vode.

Angažovati stručna lica za **istraživanje podzemnih voda** u sklopu zaštićenog područja, koji bi izvršili terenski obilazak područja, prikupljanje podataka o podzemnim vodama, uzimanje uzoraka za laboratorijsku analizu.

Potrebno je uspostaviti bazu podataka u GIS programu, te pratiti stanje pisanjem izvještaja na godišnjem nivou ili po potrebi. Izvršiti **edukaciju lokalnog stanovništva o značaju voda** organizovanjem edukativnih časova, javnih kampanja, edukacijskih materijala itd. Također u skladu sa

Planom upravljanja raditi na **regulaciji kanalizacionog i vodovodnog sistema i rekultivisati jezero Mašica**, odnosno izvršiti ispitivanje vode laboratorijskom analizom te na osnovu dobijenih rezultata vršiti nnabavku i infiltraciju novih vrsta.

2.3. Klima

U saradnji sa Hidrometeorološkim zavodom FBiH u 2021. godini potrebno je izraditi projekat postavke **mjerne stanice**, izvršiti terenski obilazak lokacije i zapis, te uspostaviti funkcionisanje mjerne stanice na Tajanu.

3. Infrastruktura

Infrastruktura Spomenika prirode „Tajan“ je slabo razvijena. Prema prethodno navedenim podacima, Spomenik prirode raspolaže slabom stambenom, ugostiteljskom, saobraćajnom, vodovodnom i dr. infrastrukturom.

U svrhu organizovanih posjeta turista, a radi nesmetanog pristupa autobusa, potrebno je uređenje putne komunikacije, odnosno **rekonstrukcija saobraćajnica** na relaciji Kamenica - jezero na Mašici (krpanje rupa, zatezanje kolovoza, čišćenje propusta, krčenje nadržasta pored puta), te je potrebno zimsko čišćenje pomenute putne komunikacije.

Raditi na uređenju i održavanju postojećih biciklističkih staza i staza za pješaćenje i šetnju, te pokušati obezbjediti finansijska sredstva za izgradnju još jedne biciklističke staze: probijanje koridora Lužnica - Ravni Laz - Tajan (6 km), a rezultat bi bio atraktivna kružna staza dužine 45 km.

U cilju poboljšanja infrastrukture Spomenika prirode „Tajan“ potrebno je tokom godine raditi na **izgradnji terenskih objekata** (vodovodnih, kanalizacionih i komunalnih) te vršiti aktivnosti na održavanju postojeće infrastrukture.

4. Turizam

Zadaci na **razvoju kulturno-obrazovnih aktivnosti** treba da budu: upoznavanje gostiju sa prirodnim vrijednostima Spomenika prirode „Tajan“ i njegovim okruženjem, organizovanje edukativnih izleta za škole (ljetne škole) s ciljem npr. istraživanja ljekovitog bilja, kurs ishrane u prirodi, upoznavanje biljnog i životinjskog svijeta, itd.

•Organizovati pohod na Tajan, a na isti pozvati članove udruženja, sportskih kolektiva, uposlenike J.P.ŠPD ZDK d.o.o. Zavidovići, a sve u cilju promocije.

Navedene aktivnosti provesti u periodu april - septembar 2021. godine

Kada je u pitanju **poboljšanje odnosno razvoj infrastrukture** za posjetitelje zaštićenog područja kontinuirano raditi na održavanju postojeće turističke infrastrukture, a u 2021. godini planirana je i izgradnja biciklističke staze: probijanje koridora Lužnica-Ravni Laz-Tajan (6 km) a rezultat je kružna staza dužine 45 km.

Kreirati opcije smještaja na otvorenom (veliki šator ili prostor za manje šatore) te obezbjediti uslove za izgradnju i otvaranje pokretnog restorana na jezeru Mašica.

Potrebno je također izvršiti izradu i postavljenje tabli sa poučnim sadržajima (šumska edukacija) te nedostajuće turističke signalizacije.

Aktivnosti vezane za **jačanje tržišnih veza** u 2021. godini su izrada detaljnog marketing plana, razviti pakete-aranžmane na osnovu urađenih itinerera, aktiviranje web portala i kontinuirano dopunjavanje novim sadržajima te interakcija sa korisnicima društvenih mreža, doštampavanje postojećih i izrada novih promo- materijala.

Po pitanju saradnje sa ministarstvima obrazovanja, te u skladu sa Zaključkom Vlade ZDK broj 02-14-794/19 od 11.01.2019. godine kojim se zadužuje JP „ŠPD ZDK“ d.o.o Zavidovići, kao Upravitelj Poslovne jedinice Spomenik prirode „Tajan“ da u godišnje Planove aktivnosti uvrsti saradnju sa odgojno-obrazovnim ustanovama na području Zeničko-dobojskog kantona, obavještavamo Vas da smo i ranijih godina putem nadležnog Ministarstva obrazovanja, upućivali inicijative da se svim osnovnim i srednjim školama sa područja Kantona uputi prijedlog za posjetu SP „Tajan“. Iz godine u godinu je primijetno da se povećava broj škola koje posjećuju jedino zaštićeno područje na Kantonu a postoje i škole koje su u redovan školski program uvrstili posjetu SP „Tajan“ u aprilu mjesecu, primjer je OŠ „Hajderovići“ iz Zavidovići. Svakako nam je namjera da se saradnja sa školama unaprijedi i dodatno poboljša u narednom periodu, te ćemo ponovo prema Ministarstvu obrazovanja ZDK uputiti inicijativu da se škole obavijeste o potencijalima i sadržajima koje pruža SP „Tajan“, a sve u cilju edukacije naših najmlađih.

Uspostaviti kontinuiranu saradnju sa turističkim agencijama te pokušati osigurati učešće na domaćim i međunarodnim sajamovima turizma i ekologije. U oblasti interpretacije o Spomeniku prirode „Tajan“: izraditi jednu jedinstvenu („one voice“) priču o Tajanu.

Poboljšati saradnju sa lokalnom zajednicom, te u vezi s tim organizovati radionice za javnost i lokalno stanovništvo te ih educirati o mogućnostima ekološke proizvodnje i ponude.

5. Stanovništvo

Iako postoje samo procjene o broju stanovnika na području opština, na čijim teritorijama se prostire Spomenik prirode, jako je važna uključenost lokalnog stanovništva u razvoju zaštićenog područja. Lokalno stanovništvo imalo bi koristi od iznajmljivanja vlastitih smještajnih kapaciteta, prodaje domaćih proizvoda, mogućnost razvoja sadržaja, održavanja putne komunikacije, zaštite prirodnih vrijednosti, itd.

Uspostaviti saradnju s lokalnim stanovništvom i pojačati sudjelovanje javnosti u radu u svrhu uspješnog upravljanja zaštićenim područjem, kroz:

- Organizaciju edukativnog rada, obrazovanja i tematskih radionica za lokalno stanovništvo.
- Osmišljavanje zajedničkog turističkog promotivnog programa.
- Uklopljenost naselja u sistem odnosno program posjećivanja i interpretacije.
- Uključivanje stanovništva u aktivnosti praćenja stanja (monitoringa).
- Uključivanje stanovništva u razne aktivnosti Spomenika prirode te omogućavanje sezonskog zapošljavanja u zaštićenom području i njegovoj okolini (npr. vodiči, tradicionalni ribolov i dr.)

6. Administracija

Kada je u pitanju **saradnja sa Javnim sektorom**, obezbijediti osiguranje dodatnih izvora finansiranja prijavljivanjem projekata na tendere i programe kantonalnih, nacionalnih i međunarodnih institucija, kao i dodatnih sredstava izdvajanjem iz budžeta Javnih institucija na svim nivoima.

Po potrebi vršiti ažuriranje pravnih akata sa novim zakonskim propisima.

Kada je u pitanju **članstvo u međunarodim asocijacijama** zaštićenih područja, tokom godine vršiti učlanivanje u međunarodne asocijacije zaštićenih područja (Euro Park i Pan Park), te učestvovati na godišnjim konferencijama.

Sarađivati sa zaštićenim područjima u BiH i regiji uz razmjenu znanja i iskustava.

7. Monitoring

Monitoring provođenja aktivnosti predviđenih planom upravljanja predviđa angažovanje glavnog posmatrača upravljanja te izradu izvještaj na osnovu provedenih posmatranja na godišnjem nivou. Vršiti **monitoring broja posjetioca i njihovo zadovoljstvo** kroz evidentiranje dnevnih dolazaka u Spomenik prirode, tj. svakodnevno ažurirati elektronsku bazu podataka posjetilaca. Obaviti anketiranje posjetioca u zimskom i ljetnom periodu, te vršiti analizu utisaka na godišnjem nivou.

U dijelu **monitoringa stanja odabranih vrsta** vršiti laboratorijska i terenska ispitivanja zdravstvenog stanja stabala na godišnjem nivou, te evidentiranje trenutnog zdravstvenog stanja pisanjem izvještaja. Navedenu aktivnost izvršiti u saradnji sa stručnim licima iz JP ŠPD ZDK d.o.o. Zavidovići.

8. Lovište Kamenica

Granice lovišta ustanovljene su lovno - gospodarskom osnovom i Odlukom o formiranju privrednog lovišta od strane Skupštine ZE-DO kantona (sl.n. ZDK 10/09 od 22.06.2009.godine).

Lovište Kamenica gazduje na ukupnoj površini od 14.719ha od toga je:

- a. Lovna površina 9543,65 ha
- b. Ne lovna površina 5175,35 ha

Handwritten signature

Buduće smjernice gospodarenja našim lovištem će se temeljiti na uzgoju, zaštiti i komercijalnom lovu. Što se tiče uzgoja divljači uglavnom je to prirodnom reprodukcijom.

Kroz komercijalni lov (uzgojno-selektivnim odstrelom) raditi na uspostavi idealnog odnosa 1:1 spolova u lovištu za divlju svinju dok za srneću divljač i medvjeda nemamo dostignut kapacitet lovišta, te možemo vršiti sanitarni odstrel.

U toku februara i marta izvršiti prebrojavanje uzgojno zaštićene i nezaštićene divljači na osnovu čega će se praviti plan lova i način lova u cilju uspostave ravnoteže spolova, starosne dobi i poboljšanju zdravstvenog stanja divljači.

U cilju praćenja zdravstvenog stanja divljači obavezno izvršiti pregled po jedne jedinke svake vrste divljači.

U slučaju da se primijeti bolesno grlo odmah obavijestiti nadležne službe i veterinarsku stanicu u slučaju uginule divljači i isto tako uzeti uzorak uginule divljači radi ispitivanja, a divljač propisno ukopati u zemlju.

Pred navedenih uticaja na stanište za divljač, korisnik lovišta mora stalno raditi na održavanju postojećeg i poboljšanju uslova staništa kroz mjere unosa hrane i stalnom zaštitom divljači kako bi smo pored neophodnih uslova (prostor, hrana, voda, zaklon) divljači obezbijedili mir u lovištu da ne dođe do migracije divljači iz ovog lovišta.

Izgradnja lovnouzgojnih i lovnotehničkih objekata:

1. U toku godine na nivou lovišta izgraditi:
 - dva hranilišta za srneću divljač
 - jedna visoka otvorena čeka za osmatranje divljači
 - dvije visoke ili niske zatvorene čeke
 - dva hranilišta za divlju svinju (zrnasta hrana)
 - dva solila za srneću divljač
 - prokresati 2000 metara novih lovačkih staza
 - nabaviti dvije automatske hranilice

2. U toku godine na nivou lovišta vršiti popunjavanje i održavanje:
 - postojećih hranilišta za srneću divljač;
 - postojećih zatvorenih i otvorenih, visokih i niskih čeka;
 - lovačkih staza;
 - prilaza lovno-tehničkim i lovno-uzgojnim objektima;
 - hranilišta za divlju svinju;
 - solila za srneću divljač;
 - formiranih mrcilišta za medvjeda i krupne predatore (4 komada - Bogatina Luka, Trnjačak, Rujnica, Tikva)
 - u skladu sa planom uzgoja žitarica na nivou ŠPD ZDK d.o.o. Zavidovići zasijati 3 ha kukuruzom
 - zamijeniti pokrov na košu za skladištenje kukuruza u klipu koji je kapaciteta 30.000 kg

Kada nisu ispunjeni naprijed navedeni i neophodni uslovi za opstanak divljači, ako je konstantno uznemiravamo neplanskim lovom doći će do migracije divljači iz lovišta.

- U skladu sa članom 38. Zakona o lovstvu i člana 3. Pravilnika o uslovima gospodarenja lovištima, metodom prebrojavanja na mjestima okupljanja divljači, utvrđeno je brojno stanje pojedinih vrsta divljači u lovištu Kamenica:

- Divlje svinje 330 primjeraka, od toga 54 zrelih divljih svinja, 83 srednjih divljih svinja, 74 nazimadi i 114 prasadi;
- Srneće divljači 350 primjeraka, od toga 150 zrelih grla, 80 srednjih grla, 70 mladih grla i 50 primjeraka podmladka;
- Medvjeda 14 primjeraka, od toga 6 zrelih i 4 srednjih, 2 mladih i 2 mladunčeta
- Vuka 10 primjeraka, od toga 4 zrelih, 2 srednjih, 2 mladih i 2 mladunčadi.

Lov divljači

U skladu sa kalendarom lova, a prema ranijoj konstataciji o broju srneće divljači vršiti uzgojno selektivni i sanitarni odstrel srneće divljači.

Također u skladu sa kalendarom lova planirano je pet nedjelja obaviti redovni lov na divlje svinje pogonom a ostalo loviti sa čeka prema željama i zahtjevima gostiju.

U lovištu "Kamenica" može se, po potrebi, organizovati zajednički lov u saradnji sa LO "Klek" Zavidovići.

Praćenjem i osmatranjem ustanovljeno je da u lovištu postoji jedan primjerak medvjeda za sanitarni odstrel.

Po želji kupca usluga a po cjenovniku divljači ostalih usluga korisnika lovišta u skladu za Zakonom o lovstvu i Pravilnikom o vremenu lova dodjeljuje se dozvola za lov.

Lovište "Kamenica" ne planira nabavku divljači.

9. Zaključak

Shodno Zakonu o zaštiti prirode („Službene novine FBiH“ br. 66/13) upravljanje zaštićenim područjima (Plan upravljanja) temelji se na izradi godišnjih programa zaštite, očuvanja, korištenja i promocije zaštićenog područja. Plan upravljanja i godišnji program trebaju biti usklađeni, što znači da se akcije planirane Planom upravljanja za pojedinu godinu trebaju prenijeti u godišnji program za tu godinu.

Osim Planom navedenih aktivnosti uposlenici Poslovne jedinice Spomenik prirode "Tajan" će i dalje razvijati kvalitetne odnose s nadležnim Ministarstvima, drugim zaštićenim područjima i turističkim zajednicama u BiH i šire. Aktivno ćemo, u skladu sa našim mogućnostima, raditi na promociji zaštićenog područja i nastojati privući što veći broj ljubitelja prirode, izletnika, učenika, turista itd. a sve uz Zakonom propisane mjere konzervacije i očuvanja prirodnih vrijednosti Spomenika prirode „Tajan“.

Opravdanosti postojanja Spomenika prirode „Tajan“ je, prije svega, zaštita prirodnih i kulturno-istorijskih resursa za buduća pokoljenja, te omogućavanje hiljadama posjetilaca godišnje da uživaju u sadržajima koji su im ponuđeni ali i da stiču nova saznanja o jedinom zaštićenom području u Zeničko-dobojskom kantonu.

Zavidovići, 26. novembar 2020.godine

Rukovodilac PJ SP „Tajan“

Mujkić, Dalija, dipl.ing.šum.

**JAVNO PREDUZEĆE
ŠUMSKO PRIVREDNO DRUŠTVO
ZENIČKO - DOBOJSKOG KANTONA
d.o.o. ZAVIĐOVIĆI**

JP "ŠPD ZDK" d.o.o. Zaviđovići

Upisano u Registar Kantonalnog suda u Zenici pod
brojem I-9014, Rješenje br. U/I 916/04
ID broj: 4218431050005
PDV Broj: 218431050005 Por. br.: 05072148
Transakcijski računi:
Union banka d.d. Sarajevo 1020320000013296
ASA Banka d.d. Sarajevo 1340300000062287
Unicredit Bank d.d. Mostar 3384202214508407
Raiffeisen BANK d.d BiH 1610550016400016

Poslovna jedinica
Spomenik prirode „Tajan“

Broj: 70/20
Datum: 26.11.2020. godine

**PREDMET: GODIŠNJI PLAN FINANSIRANJA POSLOVNE
JEDINICE SPOMENIK PRIRODE „TAJAN“
ZA 2021. GODINU**

Novembar, 2020.

1. Finansiranje

Prvi izvor prihoda Poslovne jedinice Spomenik prirode "Tajan" predstavljaju izdvajanja iz JP „ŠPD ZDK” d.o.o. Zavidovići, kao zakonskog Upravitelja.

Zatim, u formiranju prihoda za Spomenik prirode „Tajan” učestvovat će još dvije velike grupe:

- prihodi od prodaje proizvoda i usluga, te prihodi lovišta "Kamenica"
- prihodi od kantonalnih i federalnih institucija kao podrška projektima zaštite i unaprijeđenja Spomenika prirode „Tajan“;

Prihodi od prodaje proizvoda i usluga sadrže:

- 1) Prihode od iznajmljivanja opreme (bicikla, speleo-oprema, štapovi, krplje itd.),
- 2) Prihode od ulaznica (pećina, jezero, itd.)
- 3) Usluge planinskog vodiča
- 4) Prihode od ribolova
- 5) Prihodi od lovišta "Kamenica"

2. Prihodi

S obzirom na trend dolazaka odnosno posjeta Spomeniku prirode "Tajan" koje se iz godine u godinu povećavaju, prihodi od prodaje proizvoda i usluga bi u narednoj godini trebali biti u porastu, međutim situacija sa korona virusom je i dalje aktuelna i niko nije siguran kako će se dalje odvijati. Iako smo limitirani ponudom sadržaja iz kojih možemo ostvariti značajne prihode, iznajmljivanjem opreme kao što su bicikla za brdski biciklizam, speleo-oprema, štapovi za šetnju, krplje, te prodajom ulaznica za posjetu jezeru Mašica i iznajmljivanjem nadstrešnice, u 2021. godini očekujemo prihod od 4.000,00 KM.

Također, za sljedeću godinu očekujemo značajna sredstva i kada je u pitanju lovište "Kamenica", a plan nam je da ostvarimo prihod od 6.000,00 KM.

Kada su u pitanju prihodi od donacija, premija, subvencija i sl., veoma značajnu ulogu, kroz podršku raznim projektima, ima i Federalno ministarstvo okoliša i turizma. U periodu od 2011.-2018.godine od strane navedenog Ministarstva odobrena su nam finansijska sredstva u ukupnom iznosu od: 252.500,00 KM. Projekti sa kojima smo aplicirali i sa kojim ćemo i dalje aplicirati uglavnom imaju za cilj poboljšanje upravljanja Spomenikom prirode, tj. ulaganje u infrastrukturu, održavanje postojećih sadržaja (jezero, staze, oprema), nabavka opreme za efikasnije upravljanje itd. Također treba naglasiti da smo u prethodnom periodu imali problem sa Uvjerenjima od Porezne uprave FBiH i Uprave za indirektno oporezivanje BiH, jer je Upravitelj JP ŠPD ZDK d.o.o. Zavidovići kod navedenih institucija imao neizmirenih obaveza po osnovu poreza, a javnim pozivom se traži da sve obaveze budu izmirene. Taj problem je početkom 2019. godine uspješno riješen, te smo bili u mogućnosti da dostavimo urednu dokumentaciju traženu Javnim pozivom Federalnog Ministarstva okoliša i turizma, što je rezultiralo tim da su nam odobrena sredstva u iznosu od 45.039,49 KM. U 2020. godini podrška Federalnog

ministarstva okoliša i turizma je izostala radi situacije sa korona virusom. Nadamo se da u sljedećoj govini podrška navedenog Ministarstva ali i Fonda za zaštitu okoliša FBiH te nadležnih Ministarstava na nivou Kantona, kao i drugih institucija neće izostati, te da ćemo po ovom osnovu imati finansijsku podršku u iznosu od 60.000,00 KM.

Planirani prihodi: 70.000,00 KM

3. Rashodi

Kada su u pitanju rashodi odnosno troškovi koji su potrebni za funkcionisanje Poslovne jedinice Spomenik prirode "Tajan", odnosno za kvalitetno obavljanje Zakonom predviđenih zadataka zaštite i održavanja zaštićenog područja, oni su prethodnih godina bili otprilike na istom nivou i iznosili su oko 145.000,00 KM. Ovaj iznos pokriva je troškove plata u bruto iznosu za šest zaposlenika, režijske troškove, materijalne troškove, putne troškove, troškove održavanja i registracije vozila, nabavku roba, usluga i stalnih sredstava. U 2018. godini je nastalo umanjeње na rashodovnoj strani s obzirom da je Pravilnikom o sistematizaciji i organizaciji radnih mjesta, od dosadašnjih dva, ukinut jedan izvršilac raspoređen na poziciji "Referent u Info centru" koji je bio u platnom razredu zaposlenika sa VSS. U 2019. godini također nije bio raspoređen odnosno angažovan uposlenik na radnom mjestu "Rendžer". Poslovna jedinica Spomenik prirode "Tajan" sada ima četiri zaposlenika a navedeno umanjeње dva radna mjesta, ima za rezultat smanjenje rashoda Poslovne jedinice za nekih 39.000,00 KM, kada se uzmu u obzir troškovi plata, toplog obroka i prijevoza za navedene uposlenike na godišnjem nivou. U skladu sa navedenim, po našim procjenama, troškovi poslovanja i finansiranja aktivnosti Poslovne jedinice Spomenik prirode "Tajan" u 2021. godini bi trebali iznositi oko 106.000,00 KM.

Planirani rashodi: 106.000,00 KM

4. Završne odredbe

Godišnji plan upravljanja predstavlja okvir za realizaciju navedenih aktivnosti, a uprava Poslovne jedinice SP "Tajan" koordinira provođenje godišnjeg plana u cjelini i izvršava poslove i zadatke u skladu sa ovim Planom.

Godišnjim planom i programom se utvrđuje obim i vrsta poslova, izvori i visina sredstava, te nosioci aktivnosti u realizaciji zadataka. U narednom periodu, svoje prihode Spomenik prirode „Tajan“ će ostvarivati vršenjem postojećih i uvođenjem novih usluga, u skladu sa mogućnostima.

Obzirom na trenutnu fazu razvoja zaštićenog područja, finansijska sredstva za dalji razvoj Spomenika prirode „Tajan“ ipak nisu dovoljna. Neophodna su veća javna ulaganja, primarno u putnu infrastrukturu, te javna i privatna ulaganja u smještajne kapacitete. Javna ulaganja u usluge i infrastrukturu od strane različitih nivoa vlasti (općine, kanton, Federacija BiH) i Turističke zajednice Zeničko-dobojskog kantona osnovna su pretpostavka kontinuiranog razvoja Tajana i unapređenja naših usluga, koje direktno utiču na prihode. U okviru vlastitih ingerencija i raspoloživih sredstava, sve pomenute instance mogu doprinijeti razvoju i punoj iskorištenosti svih kapaciteta jedinog zaštićenog područja u Zeničko-dobojskom Kantonu, Spomenika prirode „Tajan“.

Zavidovići, 26. novembar 2020.godine

Rukovodilac PJ SP „Tajan“

Mujkić Dalija, dipl.ing.šum.